

ПРАВИЛНИК О СУДИЈАМА ШАХОВСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Београд, 22. јун 2024. године

ПРАВИЛНИК О СУДИЈАМА ШАХОВСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

I – УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.

Овим Правилником уређују се звања, обавезе и права шаховских судија, услови и наставни програми за стицање звања шаховских судија, ради правилног и стручног спровођења шаховских такмичења и јединствене примене Правила игре ФИДЕ и осталих правилника и прописа ФИДЕ, ЕШУ, као и Статута и правилника Шаховског савеза Србије (у даљем тексту: ШСС).

II – СУДИЈСКА ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 2.

Радам и организацијом шаховских судија руководи Одбор судија ШСС. Одбор судија има три члана (председник и два члана) које бира Управни одбор ШСС на предлог територијалних шаховских савеза (ШС Војводине, ШС Београда и ШС Централне Србије).

Мандат чланова одбора судија траје 4 године и поклапа се са осталим мандатима ШСС.

Члан 3.

Одбор судија ШСС своју делатност обавља на основу Статута Шаховског савеза Србије и овог Правилника.

Сваки територијални шаховски савез може имати своје правилнике о судијама који нису у супротности са овим правилником.

Члан 4.

Судије за такмичења одређује Управни одбор ШСС на предлог Одбора судија ШС Србије. Уколико је то у периоду између две седнице или је неопходно да се хитно делегирају судије, одлуку може донети и председник ШСС. Дужности судија утврђене су Правилником о судијама ШСС и Правилима игре ФИДЕ.

Приликом предлагања судија Одбор судија ће водећи рачуна о њиховој стручности и равномерној заступљености судија свих територијалних шаховских савеза.

Делегирање судија за такмичења у надлежности територијалних шаховских савеза врше органи самих територијалних шаховских савеза.

III – РАНГОВИ И ЛИЦЕНЦЕ ШАХОВСКИХ СУДИЈА

Члан 5.

Рангови шаховских судија, почев од најнижег, су:

- а) Општински судија,
- б) Регионални судија,
- в) Национални судија,
- г) ФИДЕ судија (FA),
- д) Међународни судија (IA).

Члан 6.

Звање шаховског судије стичу чланови ШС Србије који су навршили 15 година старости, положили одговарајући испит и испунили услове предвиђене овим Правилником. Судије међународног ранга морају бити старије од 21 године.

Судија се може делегирати за суђење такмичења из календара ШСС (домаћи и међународни програм) искључиво до 70 година старости.

Члан 7.

Звања шаховских судија су доживотна.

Изузетно од првог става овог члана, шаховски судија може изгубити звање због тешког дисциплинског прекршаја.

Члан 8.

Звање Општинског шаховског судије стиче се положеним испитом на семинару за општинске шаховске судије.

Кандидат мора да буде члан шаховске организације најмање годину дана и да има препоруку свог клуба.

Члан 9.

Звање Регионалног шаховског судије стиче се положеним испитом на семинару за регионалне шаховске судије.

Кандидат мора да испуни следеће услове:

- да има звање општинског шаховског судије најмање једну годину,
- да је судио најмање три турнира не истог система (Бергер, Швајцарски систем итд.) од којих најмање један треба да буде из календара такмичења територијалног шаховског савеза или ШСС.

Члан 10.

Звање Националног шаховског судије стиче се положеним испитом на семинару за националне шаховске судије.

Кандидат мора да испуни следеће услове:

- да има звање регионалног шаховског судије најмање једну годину,
- да је судио најмање три рејтингована ФИДЕ турнира не истог система (Бергер, Швајцарски систем итд.) од којих најмање два треба да буде из календара такмичења територијалног шаховског савеза или календара такмичења ШСС.

Један турнир може бити по убрзаном или брзопотезном темпу игре.

Сви турнири за звање Националног шаховског судије морају бити одржани након што је додељено звање Регионалног шаховског судије.

Члан 11.

Звање ФИДЕ судије и међународног шаховског судије додељује ФИДЕ на предлог Шаховског савеза Србије, односно Одбора за судије ШСС.

Да би кандидат био предложен од стране ШСС, мора да испуњава следеће услове:

- да има звање националног шаховског судије најмање једну годину,
- да је испунио све услове прописане ФИДЕ Правилником о судијама,
- да је платио таксу коју прописује ФИДЕ и ШСС.

ШСС ће узети у обзир само норме за ФИДЕ судију које су испуњене у звању националног судије.

Члан 12.

План и програм семинара за судије општинског, регионалног и националног ранга прописује Одбор судија ШСС у складу са овим Правилником.

Реализацију семинара општинског и регионалног ранга спроводе територијални шаховски савези или Одбор судија ШСС, а предавач мора бити носилац звања међународног шаховског судије.

Реализацију семинара националног ранга спроводи Одбор судија ШСС, а предавач мора бити носилац звања међународног шаховског судије.

Реализацију семинара националног ранга може спроводити и територијални шаховски савези уз претходно одобрење Одбора судија ШСС.

Члан 13.

Семинар за судије општинског ранга мора да испуни следеће услове:

- минимално трајање семинара је 16 наставних часова,
- теме које треба да буду обухваћене семинаром су:
  - Правила игре ФИДЕ,
  - Правилник о шаховским судијама ШСС,
  - Правилник о регистрацији ШСС,
  - Употреба електронског сата,
  - Припрема и врста шаховских такмичења,
  - Врсте шаховских такмичења и турнирски системи,
  - Употреба програма за паровање.

Испит се састоји само из усменог дела.

Члан 14.

Семинар за судије регионалног ранга мора да испуни следеће услове:

- минимално трајање семинара је 20 наставних часова,
- теме које треба да буду обухваћене семинаром су:
  - Правила игре ФИДЕ,
  - Правилник о шаховским судијама ШСС,
  - Правилник о регистрацији ШСС,
  - Правилник о такмичењима ШСС,
  - Употреба електронског сата,
  - Припрема и врста шаховских такмичења,
  - Врсте шаховских такмичења и турнирски системи,
  - Употреба програма за паровање,
  - Правила против варања у шаху.

Испит се састоји из усменог дела.

Члан 15.

Семинар за судије националног ранга мора да испуни следеће услове:

- минимално трајање семинара је 25 наставних часова,
- теме које треба да буду обухваћене семинаром су:
  - Правила игре ФИДЕ,
  - Правилник о шаховским судијама ШСС,
  - Правилник о регистрацији ШСС,
  - Правилник о такмичењима ШСС,
  - ФИДЕ Правилници о судијама (титуле, семинари, категоризација),
  - ФИДЕ рејтинг систем,
  - Употреба електронског сата,
  - Припрема и врста шаховских такмичења,
  - Врсте шаховских такмичења и турнирски системи,
  - Употреба програма за паровање,
  - Правила против варања у шаху.

Испит се састоји из писменог и усменог дела при чему је минимална дужина трајања писменог дела испита 2 сата.

Члан 16.

За испите на семинарима националног ранга Одбор судија ШСС одређује Испитну комисију која се састоји од три члана (председник и два члана), а један од чланова је и предавач на семинару.

Чланови Испитне комисије су међународне судије.

Члан 17.

У складу са правилницима ФИДЕ који регулишу питања шаховских судија, сваки судија који суди турнир који се рејтингује код ФИДЕ мора имати важећу судијску лиценцу ФИДЕ.

ФИДЕ познаје следеће судијске лиценце и то:

1. Национални судија (NA)
2. ФИДЕ судија (FA)
  - 2.1 ФИДЕ судија Д категорије (FA-D)
3. Међународни судија (IA)
  - 3.1 Међународни судија Д категорије (IA-D)
  - 3.2 Међународни судија С категорије (IA-C)
  - 3.3 Међународни судија В категорије (IA-B)
  - 3.4 Међународни судија А категорије (IA-A)

Лиценцу националног судије (NA) може добити сваки судија општинског, регионалног или националног ранга, за кога територијални шаховски савез, са чије територије долази, да сагласност рејтинг администратору ШСС да исти може добити ову лиценцу.

Лиценцу ФИДЕ судије (FA-D) по аутоматизму добија сваки ФИДЕ судија приликом признавања ове судијске титуле од стране ФИДЕ.

Лиценцу Међународног судије (IA-D) по аутоматизму добија сваки Међународни судија приликом признавања ове судијске титуле од стране ФИДЕ.

Остале лиценце међународног судије (IA-C, IA-B, IA-A) добијају се након испуњења услова прописаних у ФИДЕ Правилнику о класификацији судија.

IV – УЛОГЕ, ПРАВА И ДУЖНОСТИ ШАХОВСКИХ СУДИЈА

Члан 18.

Сва званична такмичења из календара ШСС морају судити квалификоване шаховске судије.

Према улози на такмичењу судија може бити:

- а) Главни судија,
- б) Заменик главног судије,
- в) Помоћни судија или меч судија,
- г) Званично лице за паровање,
- д) Званично лице за контролу варања.

Главни судија је одговоран за регуларност такмичења у целини и задужен је за надгледање и координирање свих судија и техничког особља. Одлуке главног судије су извршне. У случају повреде правила игре главни судија има право да преиначи одлуку свог заменика.

Заменик главног судије мења главног судију такмичења у његовом одсуству и има право да доноси извршне одлуке.

Помоћни судија или меч судија је одговоран за регуларност дела такмичења и нема право да доноси извршне одлуке.

Члан 19.

Пре почетка такмичења судија помаже организаторима у припреми такмичења и изради турнирског правилника и контролише опрему, шаховске реквизите и услове за игру. Судија је обавезан да води потребну документацију такмичења.

По завршетку такмичења главни судија је дужан да у року од највише 10 дана, мејлом достави извештај организатору такмичења у електронском облику.

Извештај треба да садржи: опис услова за игру, турнирски правилник, табеле пласмана учесника, записнике појединих кола, записнике појединачних мечева, турнирске билтене (ако их је било), за турнире на којима је било могуће освајање норми за

међународне титуле и електронски запис свих партија, жалбе учесника (ако их је било), извештај о освојеним нормама за играче судије и организаторе и друга своја запажања.

Члан 20.

Судија мора све време такмичења носити одговарајућу акредитацију чији садржај и изглед прописује Шаховски савез Србије.

Судија мора поштовати прописани кодекс облачења.

V – ДЕЛЕГИРАЊЕ ШАХОВСКИХ СУДИЈА

Члан 21.

За такмичења Шаховског савеза Србије, ФИДЕ и међународне судије, у зависности од категорије, могу бити делегиране по следећем принципу:

Такмичење	Главни	Заменик	Судија	Паровање	Фер-плеј
Појед. првенство Србије	А, Б, Ц	А, Б, Ц, Д			
Појед. првенство Србије за жене	А, Б, Ц	А, Б, Ц, Д			
Прва лига Србије	А, Б, Ц	А, Б, Ц, Д			
Прва лига Србије за жене	А, Б, Ц	А, Б, Ц, Д			
Куп Србије „Светозар Глигорић“	А, Б, Ц, (Д)	А, Б, Ц, Д		А, Б, Ц, Д	
Омладинско првенство Србије	А, Б, Ц, Д	А, Б, Ц, Д			
Омладинско-кадетски Фестивал	А, Б, Ц, (Д)	А, Б, Ц, Д		А, Б, Ц, Д	
Остала такмичења националног ранга	А, Б, Ц, Д	А, Б, Ц, Д		А, Б, Ц, Д	

Главни судија мора бити међународни судија (1А).

Судија категорије наведене у загради може се делегирати само у случају да не постоји могућност ангажовања судија веће категорије.

Све делегиране судије морају бити активне судије са важећом лиценцом ФИДЕ.

Члан 22.

Апликациони формулар за судијско звање подноси се Одбору судија ШСС од стране територијалног шаховског савеза.

Уколико територијални шаховски савез без довољног разлога не жели да поднесе захтев, онда судија то може урадити лично.

Члан 23.

Одбор судија ШСС ће водити регистар свих судија ШСС, а листа судија ће бити објављена на сајту ШСС.

VI – ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ СУДИЈА

Члан 24.

За све прекршаје, пропусте, материјалне повреде правилника, неспортског и недоличног понашања, неодговорног и лошег вршења функције, судија је одговоран ШСС и сноси дисциплинску одговорност. Поступак изрицања казни прописује ШСС својим правилником о дисциплинској одговорности.

Члан 25.

Дисциплински преступи и прекршаји шаховског судије су:

- а) неоправдано неодржавање на суђење такмичења за које је одређен;
- б) неоправдано напуштање суђења такмичења;
- в) неоправдано закашњење на такмичење или на поједине сеансе;

- г) некултурно, некоректно и неспортско понашање (вређање, клевете, физички напад и сл.);
- д) несавесно и необјективно руковођење такмичењем;
- ђ) кршење Статута, правилника, одлука и одредаба ШСС;
- е) неизвршавање одлука турнирског одбора, односно другостепеног органа;
- ж) непријављивање и толерисање нерегуларности турнира у смислу намештених резултата у појединим партијама или мечевима;
- з) недостављање судијског извештаја и документације у предвиђеном року;
- ј) доношење погрешних одлука у току такмичења, а које битно утичу на резултат и супротне су одредбама правила игре Фиде и правилницима ШСС;
- к) непредузимање санкција за прекршаје које учине учесници такмичења.

VI – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Ступањем на снагу овог Правилника престају да важе сви ранији правилници о шаховским судијама ШСС.

Члан 27.

Овај Правилник ступа на снагу 15. јула 2024. године.

Шаховски савез Србије
Председник

Драган Лазећ